

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنَّ اتَّقِيْتُنَّ
 فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَ
 قُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٣٢﴾ وَ قَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ
 تَبْرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْاُولَىٰ ۗ وَ اِهْنِ الصَّلَاةَ وَ آتِينَ الزَّكَاةَ
 وَ اطْعَنَ اللّٰهَ وَ رَسُوْلَهٗ ۗ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ
 الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُم تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾ وَ اذْكُرْنَ
 مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللّٰهِ وَ الْحِكْمَةِ ۗ اِنَّ
 اللّٰهَ كَانَ لَطِيْفًا خَبِيْرًا ﴿٣٤﴾ اِنَّ الْمُسْلِمِيْنَ وَ الْمُسْلِمَاتِ
 وَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْقَانِتِيْنَ وَ الْقَانِتَاتِ
 وَ الصّٰدِقِيْنَ وَ الصّٰدِقَاتِ وَ الصّٰبِرِيْنَ وَ الصّٰبِرَاتِ وَ
 الخٰشِعِيْنَ وَ الخٰشِعَاتِ وَ الْمُتَّصِدِقِيْنَ وَ الْمُتَّصِدِقَاتِ
 وَ الصّٰبِئِيْنَ وَ الصّٰبِئَاتِ وَ الحٰفِظِيْنَ فُرُوْجَهُمْ وَ
 الحٰفِظَاتِ وَ الذّٰكِرِيْنَ اللّٰهَ كَثِيْرًا وَ الذّٰكِرَاتِ
 اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٣٥﴾ وَ مَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ
 وَ لَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَىٰ اللّٰهُ وَ رَسُوْلُهٗ اَمْرًا اَنْ يَكُوْنَ لَهُمْ
 الْخِيْرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ ۗ وَ مَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَ رَسُوْلَهٗ فَقَدْ ضَلَّ
 ضَلَالًا مُّبِيْنًا ﴿٣٦﴾

ای همسران پیامبر، شما مانند هیچ یک از زنان [دیگر] نیستید، البته اگر تقوی بیشه سازید پس به ناز [و به گونه‌ای هوس انگیز] سخن نگوئید، تا آن که در دلش بیماری است، طمع ورزد و گفتاری شایسته بگوئید.

و در خانه‌هایتان قرار گیرید و مانند روزگار جاهلیتِ قدیم، زینت‌های خود را آشکار نکنید و نماز برپا دارید و زکات بدهید و خدا و فرستاده‌اش را فرمان ببرید. خدا فقط می‌خواهد آلودگی را از شما اهل بیت بزدايد و شما را کاملاً پاک و پاکیزه گرداند.

و آنچه را که از آیات خدا و [سخنان] حکمت [آمیز] در خانه‌های شما خوانده می‌شود، یاد کنید. در حقیقت، خدا همواره دقیق و آگاه است.

به یقین مردان و زنان مسلمان، و مردان و زنان با ایمان، و مردان و زنان مطیع پروردگار، و مردان و زنان راستگو، و مردان و زنان شکیبا، و مردان و زنان فروتن، و مردان و زنان انفاق‌کننده، و مردان و زنان روزه‌دار، و مردان و زنان پاکدامن، و مردان و زنانی که خدا را فراوان یاد می‌کنند، خدا برای [همه] آنان آمرزش و پاداشی بزرگ فراهم ساخته است.

و هیچ مرد و زن مؤمنی را سزاوار نیست که چون خدا و فرستاده‌اش به کاری فرمان دهند، در امور خود، خود را صاحب اختیار بدانند، و هر کس خدا و فرستاده‌اش را نافرمانی کند، قطعاً دچار گمراهی آشکاری گردیده است.

فانم دکتر فرهنگز پرویزی کرج

درس هشتم زندگی در دنیای امروز و عمل به احکام الهی

در این درس با برقی از دستورات و احکام الهی در زندگی آشنا می شویم و این درس، پیروی از احکام الهی را برای رسیدن به تزکیه، داشتن زندگی سالم در دنیا و نیک بفتی آخرت ضروری می داند

قرآن کریم، رمز سعادت و رستگاری ما را تزکیه نفس دانسته و می فرماید:

مومن واقعی کسی است که خود را تزکیه کند و احکام و تکالیف دینی را به دقت انجام دهد

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا

معلول علت
به یقین هر کس خود را تزکیه کرد، رستگار شد.

تزکیه نفس زمانی اتفاق می افتد که نفس ما از آلودگی ها پاک شود. این کار با توبه از گناهان آغاز می شود؛ اما برای تداوم پاک ماندن جان و دل انسان، می بایست علاوه بر توبه به سایر دستوراتی که خداوند فرمان داده است عمل نمود. دستورات اخلاقی، عبادی و... در این درس به یکی از مهم ترین این دستورات، یعنی احکام می پردازیم.

مطابق آیه قرآن کریم، رمز سعادت و رستگاری ما را تزکیه نفس شمرده شده است

تزکیه نفس چه زمانی اتفاق می افتد؟ و برای تداوم این پاکی پلکار باید کرد؟

نکته

از دیدگاه قرآن: تزکیه (علت) ← رستگاری و سعادت (معلول)

تزکیه با توبه شروع می شود و با عمل به دستورات خدا (احکام و تکالیف الهی) ادامه می یابد

۱. نتیجه اجرای احکام و قوانین دین اسلام در زندگی را بنویسید؟

۲. آیا می توان باید ها و نباید های دین الهی را با قوانین بشری مقایسه کرد؟
یگانه راه اطمینان

۱) احکام و قوانین دین اسلام، علاوه بر اینکه زندگی سالم در دنیا را تضمین می کند، سعادت و

نیک بختی اخروی و ابدی را نیز تأمین می نماید. بنابراین، نمی توان بایدها و نبایدهای دینی و الهی را پاداش هایی با قوانین بشری که اهداف محدود و کوچک دنیوی دارند، مقایسه کرد و مثلاً گفت چرا خداوند برای فلان گناه چنین مجازاتی قرار داده است؟ چرا که خداوند می داند آن گناه مانعی بزرگ بر سر راه سعادت معلول کارهای و نعمت های ابدی است؛ نعمت هایی که خداوند بخشی از آن را در قرآن کریم به ما معرفی کرده و مراتبی نیک پیوسته از آن هم که اخروی است؛ در این دنیا قابل درک و توصیف نیست. ۲

«هیچ کس نمی داند چه پاداش هایی که مایه روشنایی چشم هاست برای آنها نهفته شده؛ این پاداش

کارهایی است که انجام می دادند.» معلول

در همین مورد، خداوند به پیامبر ﷺ می فرماید: علت

«برای بندگان نیکوکارم چیزهایی ذخیره کرده ام که نه چشمی دیده، نه گوشی شنیده و نه به ذهن کسی

خطور کرده است.» ۲ این حدیث به پاداش های اخروی خداوند اشاره دارد که وصف

نشدنی و ناممورد است

شما «عمر جاودان همراه با خوشبختی» را در نظر بگیرید؛ کدام برنامه غیردینی است که بتواند این

هدف بزرگ را تضمین کند و ما را به آن برساند؟

بنابراین، زندگی دینی تنها شیوه مطمئن و قابل اعتمادی است که پیش روی هر انسان خردمند و

عاقبت اندیش قرار دارد. هرکس که نگران عاقبت کار خود است به روشنی درمی یابد که تکیه بر خداوند

و اعتماد به دستورات او، هرگونه نگرانی نسبت به آینده را از بین می برد. در غیر این صورت، آینده ای

غیرقابل اعتماد در انتظار اوست. خداوند، در سوره توبه با هشدار دادن به این مطلب می فرماید:

آیا آن کس که بنیاد [کار] خود را مطابق آیه اساس زندگی مؤمنان بر پایه ۱- پرهیزکاری و تقوای الهی و ۲- طلب

فشنوری خداوند بنا شده است

و خشنودی خدا نهاده، بهتر است؛

یا کسی که بنای خود را بر لبه پرتگاهی در حال سقوط ساخته

فانهارَ به فی نارِ جَهَنَّمَ { نتیجه زندگی غیر دینی و با آن در آتش دوزخ فرو می افتد؟

و اللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۳

و خداوند گروه ستمکاران را هدایت نمی کند.

۱- سوره سجده، آیه ۱۶. توجیهی به احکام الهی از مضامین ظلم است

۲- الجامع الصغیر، سیوطی، ج ۲، ص ۲۳۷.

۳- سوره توبه، آیه ۱۰۹.

اساس زندگی ظالمین مبتنی بر شک و تزلزل و پایه های سست و لرزان است و به همین جهت خداوند از آن به لبه پرتگاه مشرف به سقوط یاد می کند

۹۵

با تدبر در آیه شریفه صفحه قبل به سؤال‌های زیر پاسخ دهید :

۱- زندگی محکم و استوار بر چه پایه‌هایی بنا می‌شود؟

..... دو پایه : تقوی الهی و ششپدری خداوند

۲- مقصود از بنای زندگی بر لبه پرتگاه چیست؟

..... سهل انگاری و بی توجهی به احکام الهی و انتقاب برنامه غیر دینی در زندگی

۳- چرا خداوند کسانی را که زندگی خویش را بر لبه پرتگاه بنا کرده‌اند، ظالم نامیده است؟

..... (ظلم در آیه، به معنای گناه است و آنان که زندگی‌شان را بر لبه پرتگاه در حال سقوط ساخته‌اند به (فور عالی) ظلم کرده‌اند و در آتش دوزخ فرو می‌روند و از هدایت الهی بی بهره می‌مانند)

شایسته است در زمینه احکام دین به نکات زیر توجه جدی داشته باشیم :

۱- میان سعادت انسان در دنیا و جهان آخرت و بایدها و نبایدهای دین (احکام)، ارتباط و هماهنگی

برقرار است؛ گرچه ممکن است درک آن برای ما، در حال حاضر ممکن نباشد. بنابراین از هر راهی

نمی‌توان به سعادت اخروی رسید؛ درست مانند رشد بدن در همین دنیا که فقط با تغذیه صحیح حاصل

می‌شود. از این رو، آن هدف بزرگ با یک زندگی غیرمسئولانه و بدون برنامه سازگار نیست، بلکه یک

زندگی جدی و یک عزم قوی و استوار را طلب می‌کند. ^۳ ^۴ منظور از حکمت احکام چیست؟ اهمیت این موضوع در چیست؟

۲- هر دستور خداوند، دلایل خاص خود را دارد که «حکمت» آن حکم و دستور نامیده

می‌شود. گاهی ما حکمت برخی از دستورات خداوند را می‌دانیم و گاه از آنها مطلع نیستیم. گاهی

هم از علوم مختلف کمک می‌گیریم تا حکمت آن را به دست بیاوریم. این یک تلاش خوب و

ارزشمند است. اما باید توجه داشته باشیم که آنچه ما کشف می‌کنیم، در برابر علم بی‌نهایت الهی

که وضع‌کننده این احکام است بسیار ناچیز است؛ بنابراین نباید چنین بینداریم که با فهمیدن یکی

از حکمت‌های یک دستور الهی به همه حکمت‌های آن بی‌برده‌ایم و این فهم را مبنای تصمیم‌گیری

قرار دهیم. ^۴ ^۵ چرا خداوند در احکام دین فطرات انسانی را گوشزد کرده است؟

۳- از آنجا که خداوند نصیحت‌گر حقیقی مردم و خواهان سعادت آنان است، به منظور پیشگیری

از خطرات، هشدارهایی داده است تا مردم، قبل از گرفتار شدن، آن خطرات را بشناسند و از آن دوری

کنند. ^۵ اما کسانی که از گسترش این خطرات نفع می‌برند به ما می‌گویند چرا در اسلام این قدر منع کردن

۶. نگاه اسلام در مورد ورزش و بازی چیست؟ و چه نوع ورزش هایی را منع کرده است؟

و حرام کردن رایج است؟! در حالی که می دانیم چنین نیست؛ مثلاً^۶ اسلام صدها نوع ورزش و بازی را که در دنیا رواج دارد، حلال می شمارد و مردم را نه تنها به ورزش کردن تشویق می کند بلکه اگر ورزش به قصد آمادگی برای انجام وظایف الهی باشد، آن را مستحب و دارای پاداش اخروی می داند. اسلام فقط ورزشی را که همراه با قمار یا زیان آور باشد، بد می شمارد و منع می کند؛ این یک منع، با آزادی اجرای صدها ورزش و بازی دیگر، قابل مقایسه نیست. اما تشویق کنندگان به قمار، این یک منع را چنان بزرگ می کنند که گویی دین مانع ورزش و بازی شده است^۶، ممکن است همین منع را هم برخی دوست نداشته باشند، اما خداوند به ضررهای یک عمل نگاه می کند، نه دوست داشتن یا نداشتن مردم.

قرآن کریم می فرماید: **عَلت اطمینان و اعتماد ما به اهلکام الهی، علم الهی به فیر و شر انسان است**

... و بسا چیزی را خوش نمی دارید و آن برای شما خوب است و بسا چیزی را دوست می دارید و آن برای شما بد است و خدا می داند و شما نمی دانید. **فداوند به ضررهای یک عمل نگاه می کند نه دوست داشتن یا داشتن مردم**

۴- درست است که اسلام در هر دوره و زمانه ای قابل اجراست و هر قدر زندگی بشر پیچیده تر شود و نیازهای جدیدی پدید آید^۷ فقها و مجتهدین می توانند احکام اسلامی را متناسب با آن شرایط استخراج کنند، اما این بدین معنا نیست که اگر جوامع بشری دچار انحراف شدند و خواسته ها و تمایلات مخالف با سعادت خود پیدا کردند، اسلام آن خواسته ها را بپذیرد و مطابق با آنها حکم کند^۷.

در طول تاریخ جوامعی بوده اند که منحرف شده اند، اما پیامبرشان در مقابل آن انحراف ایستاده و با آنان

مبارزه کرده است^۷؛ **فقها و معتدین اهلکام اسلامی را متناسب با چه چیزی استفراج می کنند با مثال توضیح دهید؟**

در زمانه ما هم انحرافات هست که دامنگیر گروه زیادی از مردم دنیا شده، مثلاً در برخی

کشورها قمار و شراب رایج شده است. **این دو عمل میان مردم عرب قبل از اسلام نیز رایج بود**

و آنان که قماربازان ماهری بودند، بسیار سود می کردند و آنان که شراب می فروختند منفعت

خوبی به جنگ می آوردند و اقتصادشان رونق داشت. وقتی تازه مسلمانان شنیدند که پیامبر ﷺ

به دستور خداوند این دو عمل را حرام کرده است، نزد پیامبر آمدند و در این باره از او سؤال کردند.

۱- امیرالمؤمنین در دعای کمیل از خداوند درخواست می کند که اعضا و جوارح او را قوی کند تا بهتر بتواند وظایف خود را انجام دهد (قَوْلِ عَلِيِّ خِدْمَتِكَ جَوَارِحِي وَ اَشَدُّ عَلَيَّ الْعَزِيمَةِ جَوَانِحِي...)

۲- سوره بقره، آیه ۲۱۶.

۳- مثلاً با اینکه اکثریت قوم لوط خواسته های نامشروع داشتند، حضرت لوط عليه السلام در برابر تمایلات انحرافی آنان ایستاد و هیچ گاه در برابر قوم خود کوتاه نیامد.

* مطابق آیه شریفه شراب و قمار هر دو عامل فساد روح و جسم و مایه غفلت هستند، لذا در قرآن کریم در کنار هم مطرح شده اند

* با هرمت شراب از عقل و فکر و با هرمت قمار از آرامش و سلامتی روحی و اقتصادی پاسداری شده است

خداوند نیز این آیه را نازل کرد :

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ

قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ

وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ

وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا^۱

از تو درباره شراب و قمار می پرسند

بگو در آن دو گناهی بزرگ

و منفعت هایی برای مردم است

اما گناهشان بزرگ تر از منفعتشان است.

مسلمانان این کلام خدا را پذیرفتند و آنها هم که این کسب و کار را داشتند، از منفعتی که برایشان داشت صرف نظر کردند تا مرتکب گناه نشوند^۲. اما با روی کار آمدن بنی امیه و بنی عباس، بار دیگر شراب و قمار در دربار آنها رواج پیدا کرد و به دنبال آن برخی از مردم نیز مرتکب این دو عمل شدند.

با این حال عموم مسلمانان، هیچ گاه زشتی این عمل را فراموش نکردند. ^۱ قمار چه نتایج و پیامدهایی را به دنبال دارد؟

^۱ قمار علاوه بر اینکه یک کار بیهوده است، پول و ثروت مردم را در مسیری که هیچ فایده ای برای جامعه ندارد به کار می گیرد. از طرف دیگر، این عمل میان برنده و بازنده کینه و دشمنی به وجود می آورد.^۱ امروزه متأسفانه در برخی از کشورها، از جمله آمریکا قمارخانه های بزرگ و مجلل ساخته

شده و گاه رئیس جمهور یک کشور، خودش صاحب قمارخانه های بزرگ است و از این راه کسب ثروت می کند. اما این فراگیری دلیل نمی شود که اسلام در برابر آن کوتاه بیاید و آن را گناه محسوب

نکند.

^۹ نتایج و پیامدهای ارتباط جنسی خارج از چارچوب را بنویسید

یکی دیگر از انحرافات قبل از اسلام که امروزه هم در برخی جوامع رایج شده، ارتباط جنسی خارج از چارچوب شرع است.^۹ رایج شدن این ارتباط بازگشتی به دوران جاهلیت است و بنیان خانواده را متزلزل می کند. همان طور که در کشورهایی که این قبیل رابطه ها وجود دارد، خانواده استحکام خود را

از دست داده و فرزندان تک سرپرست فراوان شده اند.^۹

قرآن کریم در همان زمان نزول، که این عمل فراوان بود، در مقابل آن ایستاد و آن را گناه کبیره شمرد و راه های آسان و بدون گناه برای ارتباط جنسی پیشنهاد داد.^{۱۰} این حکم نه تنها برای دیروز بلکه برای

قرآن کریم در
فصوص ارتباط
جنسی خارج از
چارچوب شرع
چه دیدگاهی
دارد؟

۱- خمر در زبان عربی به معنای پوشاندن است و از این جهت به شراب، خمر گفته می شود که با مستی ای که ایجاد می کند، گویی روی عقل برده ای می افکند و مانع عملکرد آن می شود.^{۱۰} دلایل قاطعیت قرآن کریم در برابر زنا و گناه کبیره شمردن آن چیست؟

۲- سوره بقره، آیه ۲۱۹.

۳- منظور از «منافع للناس» در آیه نیز، همان منفعت های اقتصادی است که برخی مردم از تولید و خرید و فروش شراب کسب می کردند.

۴- به کتاب های «جهان در عصر بعثت» از شهید سید محمد حسینی بهشتی و «سنن جاهلی عرب و روش برخورد قرآن کریم» از محمدعلی امانی

مراجعه کنید.

سه مورد از انحرافات که امروزه هم رایج شده اند را نام ببرید؟

شراب - قمار - انحرافات جنسی خارج از چارچوب شرع

مطابق آیه زنا هم گناه است و هم راهی برای گناهان دیگر و هم سبب بدعاقبتی است. زیرا هیله شیطان، تدریجی کشاندن به سوی گناهان بزرگتر است

امروز و فردای انسان‌ها باقی است تا هیچ‌گاه موقعیت خانواده متزلزل نشود و سلامت جسمی و روحی

آیه ترمیم، حرمت و ممنوعیت زنا در اسلام را با آوردن فعل نهی، بیان می‌دارد و یک نباید قرآنی است

این آیه با سخن حضرت عیسی (ع) به هواریون خود که فرمود: «حتی فکر زنا هم نکنید...» هم مفهوم است

به زنا نزدیک نشوید

قطعا آن عملی بسیار زشت

و راهی ناپسند است

انسان‌ها به خطر نیفتند. ۱۰

وَلَا تَقْرَبُوا الزَّانِيَةَ

إِنَّهَا كَانَتْ فَاحِشَةً

وَسَاءَ سَبِيلًا

زندگی در شرایط ویژه ۱۱. پرا در بومع امروزی رعایت قوانین الهی تا فردوی سفت است؟ توضیح دهید

آری، این سخن درست است که فرهنگ و تمدن امروزی بشر براساس دستورات الهی شکل نگرفته و بسیاری از عادت‌ها و رفتارها با دستورات دینی در تعارض است و این تعارض، رعایت قوانین الهی را تا حدودی سخت کرده است، اما از آنجا که ایمان داریم این قوانین، فرمان‌های خداست، با اعتماد به نفس بالا و توکل بر او وارد عمل می‌شویم. در این صورت، هم زمینه را برای آگاهی دیگران نسبت به اسلام فراهم می‌نماییم و هم از اسلامان در صحنه عمل و زندگی دفاع می‌کنیم؛ همان‌طور که در سال‌های قبل از سرزمین و آیینمان با تمام وجود دفاع کردیم و موفق شدیم. ۱۱

بیشتر بدانیم

کتاب «خاطرات سفیر» سرگذشت یک دختر دانشجو است که تصمیم گرفته در معتبرترین دانشگاه‌های اروپا تحصیل کند و در عین حال همه احکام دین را رعایت نماید. این کتاب، خاطرات او از بخشی از اتفاقاتی است که در مدت تحصیل برای وی رخ داده است. ۲ در ادامه قسمتی از یکی از این خاطرات را می‌خوانیم:

۱- سورة اسراء، آیه ۳۲.

۲- خاطرات سفیر، نیلوفر شادمهری، دانشجوی دکتری رشته طراحی صنعتی.

کنفرانس مد

دانشگاه آژره^۱ من را فرستاده بود به یه کنفرانس که طراحان لباس، مدهای تابستان آینده را رونمایی می‌کردن. ساعت ۸ صبح توی سالن کنفرانس بودم. یکی از طراحی مد سخنرانی اش را آغاز کرده بود. لباسایی که طراحی شون را در قالب بروشور نشون می‌داد افتضاح بودن؛ تیکه پاره ... شل و ول ... خانوم طراحی حدود دو ساعت حرف زد. از اینکه این لباسا ل هستند و پل هستند و ما برنامه‌هایی برای جا انداختن این مد داریم.

موقع پذیرایی شد. در سالن پذیرایی توجهم به لباس خانوم طراح جلب شد. بسیار شیک و شکیل و سنگین! یک کت و شلوار سرمه‌ای با یه بلیز یقه شکاری صدفی و یه گردنبند مروارید. موهای کوتاه مرتب داشت و اتفاقاً بسیار بسیار معقول و متناسب لباس پوشیده بود.

من تنها خانم محجبه سالن بودم و با نگاه کردن به اون حس کردم همون قدر که اون توجه من رو جلب کرده من هم برای اون جذابم. به سمتش رفتم و شروع کردم به معرفی خودم. زمان استراحت داشت تموم می‌شد و باید بر می‌گشتیم توی سالن سخنرانی. اما یه علامت سؤال تو ذهنم بود که تصمیم گرفتم از ایشان بپرسم:

– عذر می‌خوام؛ یه سؤال خصوصی!

– بله، بپرس.

– لباسایی که شما پوشیدید صد و هشتاد درجه با اونچه تیم شما طراحی کرده تفاوت داره. شما خودتون هم حاضرید از این لباسایی که طراحی کردید بپوشید؟!

ابروهائش را بالا انداخت و خندید و همون‌طور که به سمت در ورودی سالن می‌رفت گفت: «نه... نه... من یه

مدیرم. شأن من نیست! اینا برای من نیست، برای مردم»^۲

با توجه به آنچه گفته شد، نحوه اجرای احکام اسلامی در سه عرصه فرهنگ و ارتباطات، ورزش

و بازی و اقتصاد را بیان می‌کنیم: ^{۱۲} فرهنگ را تعریف کنید؟

۱- عرصه فرهنگ و ارتباطات ^{۱۳} نوع اجزاء و عناصر فرهنگی هر جامعه نشان دهنده چیست؟

^{۱۲} (فرهنگ، روح حاکم بر جامعه و نشان‌دهنده هویت و شخصیت آن است). ^{۱۳} نوع اجزا و عناصر فرهنگی

هر جامعه نشان‌دهنده درجه و میزان ارزشمندی و تعالی آن جامعه است). ^{۱۴} اعتقاد به خدا و یکتاپرستی،

ایمان و اعتقاد به پیامبران الهی و اعتقاد به معاد و پابندی به آن، معیارهای اصلی در تشخیص ارزشمندی

فرهنگ جوامع است). ^{۱۴} توجه به عدالت، خردورزی، علم و دانش، عفاف و پاکدامنی، دوری از شهوت و

۱- Angers: دانشگاهی در شهره آژره فرانسه که نویسنده در آن دوره دکترای خود را گذرانده است.

۲- تلخیص از کتاب خاطرات سفیر، صص ۱۴۵ تا ۱۵۰. ^{۱۴} معیارهای اصلی در تشخیص ارزشمندی فرهنگ جوامع را بنویسید؟

۱۵. شیوه تنظیم احکام الهی چگونه باید باشد؟

غضب و پابندی به احکام و دستورات الهی از معیارهای دیگری فرهنگ برتر است.

۱۵ (احکام و قوانین اجتماعی اسلام باید به گونه‌ای تنظیم شود که سبب رشد و تقویت این معیارها شود.) ۱۵

از این رو: ^{۱۶} یکی از مصادیق مهم عمل صالح و از واجبات کفایی که دارای پاداش افروی بزرگ است را بنویسید؟

^{۱۶} ۱- تولید، توزیع و تبلیغ فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی، لوح‌های فشرده، مجلات، روزنامه‌ها، کتاب‌ها و انواع آثار هنری به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و مبارزه با تهاجم فرهنگی و ابتدال اخلاقی، از مصادیق مهم

عمل صالح و از واجبات کفایی^۱ و دارای پاداش اخروی بزرگ است^{۱۶}!

۱۷. حق نشر، حق تکثیر یا کپی رایت به چه معناست؟

نکته مهم: ^{۱۷} حق نشر، حق تکثیر یا کپی رایت، مجموعه‌ای از حقوقی است که به پدیدآورنده یک

اثر در حوزه کارهای ادبی، سینمایی، موسیقی، عکاسی، نرم‌افزار، طراحی‌های صنعتی و ... تعلق

می‌گیرد. ^{۱۷} یکی از حقوق این است که تنها، پدیدآورنده آن اثر اجازه نشر و تکثیر آن را دارد و هر گونه

استفاده و بهره‌برداری از اثر نیاز به دریافت اجازه از پدیدآورنده دارد. طبق نظر همه مراجع، اگر

تولیدکننده یک اثر، تکثیر و کپی آن اثر را جایز نداند، تکثیر آن حرام است؛ خرید و استفاده از این آثار

تکثیری نیز حرام می‌باشد. ^{۱۸} ^{۱۹} ایجاد پایگاه‌های اینترنتی در فضای مجازی با هدف اشاعه فرهنگ و معارف اسلامی چه کم می‌دارد؟

^{۱۹} ۲- ایجاد پایگاه‌های اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی به منظور اشاعه فرهنگ و

معارف اسلامی و مقابله با اندیشه‌های کفرآمیز و ابتدال اخلاقی، مستحب است و در مواردی واجب

کفایی؛ افرادی که توانایی علمی، فنی و مالی آن را دارند باید به ایجاد آن مبادرت ورزند. ^{۱۹}

۲۰. یکی از مهم‌ترین ابزارهای کشورهای سلطه‌گر برای تسلط بر دیگر کشورها کدام است؟

(یکی از مهم‌ترین ابزارهای کشورهای سلطه‌گر، وسایل ارتباطی از قبیل پایگاه‌های اینترنتی،

شبکه‌های اجتماعی، ماهواره‌ها و سایر رسانه‌های اجتماعی است.) ^{۲۰} مرکز این وسایل ارتباطی در

کشورهایی نظیر آمریکا است و صاحبان آنها سرمایه‌داران بزرگی هستند که معمولاً در دولت‌های خود

نفوذ فراوان دارند و (برای تسلط بر کشورها اقداماتی از قبیل: به دست آوردن اطلاعات محرمانه

اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی کشورها و تجزیه و تحلیل آنها برای تصمیم‌گیری‌های دقیق علیه

کشورهای مورد هدف را انجام می‌دهند.) ^{۲۱}

از همین رو^{۲۲} لازم است مانع سلطه رسانه‌ای و ارتباطی بیگانگان بر کشور شویم. بنابراین بر دولت اسلامی

واجب است که زیرساخت‌های لازم برای پایگاه‌های ارتباطی بومی و داخلی را فراهم کند. بر ما نیز واجب

است که حتی المقدور از وسایل ارتباطی داخلی بهره ببریم و مانع نفوذ و سلطه رسانه‌ای بیگانگان شویم. ^{۲۲}

تعریف واجب ← واجب کفایی، عملی است که بر همه واجب است، اما اگر کسانی در حد کفایت به آن اقدام کنند، از دوش دیگران برداشته می‌شود.

واجب عینی عملی است که انجام آن بر تک‌تک مسلمانان واجب است.

۲۲. در مورد اهمیت منع سلطه رسانه‌ای و ارتباطی بیگانگان بر کشور، توضیح

دهید؟ وظیفه ما در این باره چیست؟

۲۳. استفاده از چه موسیقی للال و از چه موسیقی حرام است؟
 ۲۴. استفاده از ابزار آلات موسیقی برای سرودها و برنامه های فرهنگی چه حکمی دارد؟

۲۳ (۳) - استفاده از موسیقی، خواه موسیقی سنتی و کلاسیک باشد و خواه غیر سنتی و مدرن جایز و

حلال است، فقط آن نوع موسیقی که بی بندوباری و شهوت را تقویت و تحریک می کند و مناسب مجالس لهو و لعب است، حرام است. (استفاده از ابزارها و آلات موسیقی برای اجرای سرودها و

برنامه های فرهنگی مفید نیز حلال و جایز است.)^{۲۳} تولید، توزیع و تبلیغ فیلم ها و لوح های

فشرده در صورتی که موجب انحراف و فساد^{۲۴} تولید، توزیع و تبلیغ فیلم ها، لوح های فشرده و سایر رسانه هایی که در بردارنده شوندر چه حکمی دارند؟^{۲۵}

تصاویر یا متونی هستند که موجب انحراف و فساد می شوند و یا در بردارنده تصاویری مطرب و مناسب با مجالس لهو و گناه باشند، از گناهان بزرگ شمرده می شود و خرید و فروش آنها حرام است. همچنین، تماشا کردن و گوش دادن به آنها نیز حرام است.^{۲۵}

۲۶ شرکت در مجالس شادی، مانند جشن عروسی، جشن های مذهبی و جشن های ملی و مذهبی اگر موجب تقویت صلۀ رحم یا تبلیغ دین شود مستحب است؛ به شرط آنکه در این مجالس، احکام دین مانند روابط میان محرم و نامحرم رعایت شود.^{۲۶}

۲- عرصۀ ورزش و بازی^{۲۷}: دین اسلام درباره ورزش و تندرستی چه توصیه هایی دارد؟

۲۷ ۱- دین اسلام از مسلمانان می خواهد برای سلامت و تندرستی خود بکوشند و از هرکاری که تندرستی را به خطر می اندازد، دوری کنند. علاوه بر این، خوب است هر مسلمانی بکوشد که بدنی قوی و نیرومند داشته باشد تا در زندگی از سلامت برخوردار باشد و بتواند بهتر فعالیت کند و در هنگام خطر و مبارزه با دشمنان دین پیروزمندانه عمل نماید. پیامبر اکرم ﷺ و امام علی علیه السلام از دلاوران زمان خود بودند و در تمام جنگ ها شجاعانه می جنگیدند. البته قوی شدن بدن وقتی ارزشمند است که قوت بازو سبب تواضع و فروتنی انسان شود، نه فخر فروشی بر دیگران.^{۲۸}

۲- کسانی که برای تقویت رابطه صمیمانه میان خویشان و همسایگان و سلامت اخلاقی افراد خانواده در برگزاری بازی ها و ورزش های دسته جمعی پیش قدم می شوند، از پاداش اخروی بهره مند خواهند شد.

۲۹ (۳) - شرط بندی، از امور زیان آور روحی و اجتماعی است و انجام آن، حتی در بازی ها و ورزش های معمولی نیز حرام می باشد.^{۲۹} شرط بندی در بازی ها و ورزش های معمولی چه حکمی دارد؟

۱- بازی مجموعه فعالیت هایی است که برای نشاط و تفریح انجام می شود. ورزش مجموعه حرکاتی است که برای سلامتی جسمانی و تقویت اندام هاست. بازی های ورزشی، آن دسته از بازی هایی هستند که هم سبب نشاط و فرح می شوند و هم به تقویت اندام ها کمک می کنند، مانند فوتبال، والیبال، دو و میدانی و بسیاری از بازی های محلی.

۴- اگر ورزش و بازی های ورزشی برای دور شدن افراد جامعه از فساد و بی بندوباری های دنیای کنونی ضرورت یابد، فراهم کردن امکانات آن واجب کفایی است.

دانش تکمیلی

برای مطالعه بیشتر در خصوص حکم شرط بندی های دوستانه و نیز گرفتن پول جهت شرکت در برخی مسابقات ورزشی به وبگاه گروه قرآن و معارف به آدرس <http://quran-dept.talif.sch.ir> مراجعه کنید.

۳- عرصه اقتصاد

۳۰) در عصر حاضر سبکی از زندگی اقتصادی که مبتنی بر تولید انبوه کالا و مصرف فراوان و نیز توجه به رفاه بیش از حد و لذت های مادی است، در غرب رایج شده که سایر ملت ها را نیز تحت تأثیر قرار داده است. برای اینکه بتوانیم بر مشکلات اقتصادی ناشی از تمدن جدید و معضلات داخلی فائق شویم

و در مسیر عدالت و رشد اقتصادی حرکت کنیم، لازم است موارد زیر را به دقت رعایت کنیم: ۳۱) مسئولین باید اقتصاد کشور را به گونه ای مدیریت کنند که سه هدف زیر محقق شود: اول، استقلال اقتصادی و عدم سلطه و نفوذ بیگانگان؛ دوم، پیشروی به سوی عدالت و قسط و کاهش فاصله طبقاتی؛ سوم، حرکت به سوی آبادانی و عمران در عین دوری از دنیا زدگی و تجمل گرایی. ۳۲)

۲- بکوشیم که رزق و روزی حلال به خانه بیاوریم و از همه اموری که سبب ناپاک شدن روزی ما می شود، مانند تولید کالا با کیفیت پایین و فریبکاری در معامله خودداری کنیم تا هم آثار مثبت روزی حلال را در زندگی خود و تربیت فرزندان مشاهده کنیم و هم به اقتصاد کشور کمک نماییم.

رسول خدا ﷺ می فرماید: عبادت ده جزء دارد که نه جزء آن؛ کسب و کار حلال است. ۲

برای آشنایی با حلال و حرام در کسب و کار و تجارت باید با احکام تجارت آشنا شویم تا گرفتار کسب

حرام نگردیم. حضرت علی علیه السلام در این باره می فرماید:

یا مَعْشَرَ التُّجَّارِ،

أَلْفِيقَهُ،

ثُمَّ الْمَتَجَرِّعُ؛

ای گروه تاجران و بازرگانان!

اول یادگیری مسائل شرعی تجارت، این حدیث با حدیث عبادت ده جزء دارد ... مرتبط است سپس تجارت کردن.

۱- قرآن کریم می فرماید: «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا»؛ سوره نساء، آیه ۱۴۱.

۲- بحار الانوار، مجلسی، ج ۳، ۱۰۳، ص ۹.

۳- کافی، کلینی، ج ۵، ص ۱۵۰.

۳۴. اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی برفی از مسئولین چه پیامدهایی نامطلوبی را به دنبال دارد؟

۳۱- بکوشیم که همه از کالای ایرانی استفاده کنیم و کالای مرغوب در اختیار مردم قرار دهیم. اگر مصرف کالاهاى خارجى سبب وابستگى کشور شود، واجب است از خرید آن خوددارى شود.

۳۱- اشرافی‌گری، تجمل‌گرایی برخی مسئولین و فساد اداری و مالی، یکی از مهم‌ترین عوامل عقب‌ماندگی اقتصادی و به وجود آمدن فاصله طبقاتی است که (علاوه بر آثار منفی اقتصادی، باعث بی‌اعتمادی عمومی و رواج تجمل‌گرایی و مصرف‌گرایی در میان مردم می‌شود. بنابراین، بر مسئولین و مدیران کشور واجب است که از این شیوه زندگی اجتناب کنند و با اسوه قرار دادن خود، دیگران را به سوی یک اقتصاد سالم دعوت کنند. مجموعه افراد جامعه نیز باید با پیروی از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امر به معروف و نهی از منکر روابط اقتصادی را سالم نگه دارند.) ۳۴

بررسی

برخی می‌گویند: «ما از کالای ایرانی استفاده خواهیم کرد به شرطی که بهتر یا هم‌ردیف کالای خارجی باشد.» نظر شما در این باره چیست؟

۳۱- از تخریب محیط‌زیست پیرامون خود جلوگیری کنیم. با توصیه به اطرافیان استفاده از سموم شیمیایی، پلاستیک، کاغذ و مانند آن را به حداقل برسانیم.

۳۱- ممکن است در محیط زندگی ما، مانند مدرسه، محله و محیط کار افرادی بی‌بضاعت زندگی کنند که زندگی تجملی دیگران غم و اندوه آنان را به دنبال داشته باشد. از این رو بهتر است از مدگرایی و تجمل در پوشش و سایر ابعاد زندگی دوری کرده و ساده‌زیستی پیشه نماییم.) ۳۵

۳۱- امروزه کشورهای سلطه‌گر از چه طریقى کنترل اقتصادى سایر کشورها را به دست بگیرند و آنها را به خود وابسته نمایند و استقلال آنان را از بین ببرند. بنابراین، بر دولت واجب است روابط اقتصادی با کشورها را به گونه‌ای تنظیم کند که آن کشورها نتوانند در کشورها را به مواقع خطر کشور ما را تحت فشار قرار دهند.) ۳۶

۳۱- از آنجا که رژیم صهیونیستی، سرزمین مسلمانان را به کمک انگلستان در سال‌های قبل به زور تصرف کرده و در آنجا غاصبانه یک کشور تشکیل داده است، هر نوع تجارتی که به نفع این رژیم باشد، همچون وارد کردن و ترویج کالاهایی که سرمایه‌داران این رژیم در آن شریک هستند حرام است.) ۳۷

۳۷. چرا هر نوع تجارتی که به نفع رژیم صهیونیستی باشد حرام است؟

چرا باید از مدل‌گرایی و تجمل در پوشش دوری کرده و ساده‌زیستی پیشه کنیم؟

امروزه کشورهای سلطه‌گر از چه طریقى کنترل اقتصادى سایر کشورها را به دست بگیرند؟